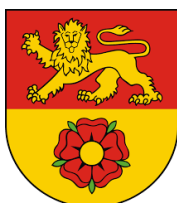

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE MIEJSKIEJ
NOWE MIASTO LUBAWSKIE
NA LATA 2022-2026**

(projekt do konsultacji)

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	1
II. Diagnoza społeczna Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	4
A. Położenie	4
A1. Obszar rewitalizacyjny	5
B. Ludność i procesy demograficzne	7
B.1. Starzenie się społeczeństwa	8
C. Rynek pracy	11
D. Bezpieczeństwo publiczne	12
E. Oświata	13
F. Instytucje kultury	15
G. Sport i rekreacja	16
H. Mieszkalnictwo	17
I. Opieka zdrowotna.....	18
J. Pomoc społeczna	18
K. Profilaktyka uzależnień	22
L. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	23
Ł. Współpraca z sektorem pozarządowym.....	24
III. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie 2021 – zarys wyników badań	27
IV. Analiza SWOT	30
V. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2026.....	33
A. Misja, wizja i prognoza zmian społecznych	33
B. Cele, kierunki i wskaźniki działań	36
C. Koordynator, realizatorzy i partnerzy Strategii	44
D. Monitorowanie, aktualizowanie i ewaluacja Strategii	45
E. Finansowanie Strategii	46

I. WSTĘP

Rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych jest jednym z ważniejszych zadań własnych samorządu gminnego. Systemowym rozwiązaniem umożliwiającym kreowanie skutecznej polityki społecznej, a jednocześnie i głównym narzędziem interwencji w sferze społecznej służącym zaspokajaniu zbiorowych potrzeb gminnej wspólnoty jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki oraz rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W art. 16b cytowanej wyżej ustawy, został określony katalog obligatoryjnych elementów, które zawiera strategia. Są to w szczególności:

- diagnoza sytuacji społecznej gminy,
- prognoza zmian w zakresie objętym strategią,
- określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, wskaźników realizacji działań.

W związku z zakończeniem okresu obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2016-2021, przyjętej Uchwałą Nr XXV/159/2016 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 14 grudnia 2016 r., podjęto działania w celu przygotowania dokumentu, który zacznie obowiązywać od 2022 r.

Nowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2026, będzie stanowić podstawę do działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są wykluczeni lub zagrożeni wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do ich integracji społecznej. Beneficjentami Strategii będą w szczególności rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, osoby z niepełnosprawnościami i długotrwale chorzy, osoby i rodziny żyjące w ubóstwie, osoby z uzależnieniami od środków psychoaktywnych i uzależnieniami behawioralnymi. Ważną grupą beneficjentów Strategii będą również osoby starsze, w tym samotne i niesamodzielne z powodu choroby i niepełnosprawności. Wyznaczenie celów strategicznych i kierunków niezbędnych działań,

powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych oraz ograniczenia ich negatywnych skutków w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Podstawą do opracowania diagnozy społecznej dla potrzeb niniejszej strategii były w szczególności sprawozdania, ocena zasobów pomocy społecznej, raporty, materiały i analizy statystyczne przede wszystkim za lata 2018-2020, będące w posiadaniu m.in. jednostek organizacyjnych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie oraz Głównego Urzędu Statystycznego. Uzupełnieniem diagnozy są wyniki badania zagrożeń i problemów społecznych w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie przeprowadzonych w 2021 r. wśród dorosłych mieszkańców, uczniów nowomiejskich szkół oraz sprzedawców napojów alkoholowych. W pracy nad opracowaniem oraz wdrożeniem przedmiotowej strategii zostały uwzględnione akty prawne z zakresu polityki społecznej, w tym w szczególności:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329).

Niniejszy dokument odwołuje się również do podstawowych założeń krajowej polityki społecznej, które zostały wyrażone w szczególności w programach i strategiach:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2026 z perspektywą do roku 2030 przyjęty Uchwałą Nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. (M.P. z 2021 r. poz. 843),
- Strategia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021 – 2030 przyjęta Uchwałą Nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. (M.P. z 2021 r. poz. 218),

- Polityka Społeczna wobec Osób Starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność przyjęta Uchwałą Nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r. (M.P. z 2018 r. poz. 1169),
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 ustanowiony Uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021 r. (M.P. z 2021 r. poz. 235),
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 r. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia RP na rzecz Młodego Pokolenia (projekt),
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 określony w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 642).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie została opracowana w sposób spójny z celami i kierunkami działań, jakie wytyczono w poniższych dokumentach o wymiarze powiatowym i wojewódzkim to jest m.in.:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowomiejskiego na lata 2021-2026,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2030,
- Polityka senioralna województwa warmińsko - mazurskiego na lata 2021-2026.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

GMINY MIEJSKIEJ NOWE MIASTO LUBAWSKIE

A. POŁOŻENIE

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie położona jest w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i graniczy z Gminą Wiejską Nowe Miasto Lubawskie oraz Gminą Wiejską Kurzętnik. Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie zajmuje obszar o powierzchni 11,37 km². Miasto Nowe Miasto Lubawskie jest jednocześnie stolicą powiatu nowomiejskiego oraz siedzibą władz powiatowych i władz Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Potencjał Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie opiera się na bardzo wysokich walorach historycznych i kulturowych. Do najcenniejszych elementów dziedzictwa kulturowego objętych ochroną prawną należą: założenie urbanistyczne starej części miasta, a także liczne średniowieczne zabytki m.in. dwie baszty bramne oraz kościół katolicki. Obszar Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest równie atrakcyjny pod względem turystyczno-krajobrazowym. Do głównych walorów należy zaliczyć malownicze położenie miasta w dolinie meandrującej rzeki Drwęcy. Wschodnia część miasta położona jest w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy. W mieście funkcjonuje baza hotelowo-restauracyjna, szlaki wodne, rowerowe i historyczne. Nowe Miasto Lubawskie jest ośrodkiem zapewniającym dostęp do usług publicznych lokalnych i ponadlokalnych. Przez Nowe Miasto Lubawskie przebiega droga krajowa nr 15, która stanowi połączenie miasta z województwem kujawsko-pomorskim i warmińsko-mazurskim oraz dwoma dużymi ośrodkami miejskimi tj. Olsztynem i Toruniem. Obecnie trwają prace związane z budową obwodnicy Nowego Miasta Lubawskiego w ciągu drogi krajowej nr 15. Ta ważna inwestycja drogowa, podniesie standard życia mieszkańców miasta poprzez zmniejszenie natężenia ruchu, a tym samym obniży poziom hałasu oraz emisję spalin. Ważną rolę pełni również droga wojewódzka nr 538 łącząca Radzyń Chełmiński z Rozdrożem. Przez Nowe Miasto Lubawskie nie przebiega żadna linia kolejowa. Dogodne połączenie kolejowe jest możliwe m.in. ze stacji kolejowej w Iławie, znajdującej się ok. 20 km od Nowego Miasta Lubawskiego. W mieście znajduje się dworzec autobusowy, z którego infrastruktury korzystają spółki zajmujące się przewozami osób m.in. PKS z Brodnicy. W ramach pilotażowych połączeń autobusowych, z dniem 1 lipca 2021 r. uruchomione zostały kursy autobusowe relacji Nowe Miasto Lubawskie

– Lubawa – Iława. Przedsięwzięcie jest finansowane z budżetu samorządu województwa oraz z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych.

Ważnym czynnikiem wpływającym na jakość życia mieszkańców jest jakość powietrza, na które wpływają zanieczyszczenia związane z indywidualnymi źródłami ciepła w gospodarstwach domowych (emisja niska - powierzchniowa). Głównymi zanieczyszczeniami powietrza są dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla i pył. Kolejnym czynnikiem decydującym o stanie jakości powietrza jest emisja komunikacyjna, której największe stężenia umiejscowione są wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (m.in. tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszająca jakość powietrza atmosferycznego. Gaz ziemny przewodowy został doprowadzony do Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2015 r. System ciepłowniczy na terenie Nowego Miasta Lubawskiego funkcjonuje w oparciu o centralną ciepłownię Lubawskiej Spółki Komunalnej sp. z o.o., zlokalizowaną przy ul. Żwirki i Wigury w Nowym Mieście Lubawskim. W Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie funkcjonuje system dopłat do wprowadzania ekologicznego ogrzewania.

A1. OBSZAR REWITALIZACYJNY

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Lokalny program rewitalizacji Gminy Miejskiej Nowego Miasto Lubawskie stanowi element wspólnego przedsięwzięcia przygotowanego przez Stowarzyszenie „Polskie Miasta Cittaslow”. Stowarzyszenie jest partnerem Województwa Warmińsko-Mazurskiego w zakresie realizacji Ponadlokalnego Programu Rewitalizacji sieci miast Cittaslow w województwie warmińsko-mazurskim współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. Rewitalizacja stanowi istotny instrument rozwoju społeczno-gospodarczego regionów i prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Poprawa jakości życia rozumiana jest jako zapewnienie bezpieczeństwa, godziwych warunków mieszkaniowych, opieki zdrowotnej, warunków edukacji, poprawy stanu

środowiska naturalnego oraz kulturowego, przywrócenia ładu w przestrzeni miejskiej, wzrostu aktywności gospodarczej oraz odbudowy więzi społecznych. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow przyjęty został uchwałą Nr IX/60/2015 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 3 lipca 2015 r. Ostatnie zmiany wprowadzono uchwałą Nr XXXIX/246/2018 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 20 lutego 2018 r.

Obszar wyznaczony do rewitalizacji obejmują następujące ulice: Rynek, 19 Stycznia, 3 Maja, Wodna, Kościelna, Kazimierza Wielkiego, Waryńskiego, 7 Grudnia, Wjazdowa, Okólna, Norwida, Daszyńskiego, Nad Drwęcą, Boczna, Ogrodowa, Sienkiewicza, Kościuszki, Wąska, Działyńskich (część ulicy, posesje nr 1a, 1b, 2, 3, 3A, 3b, 3c, 4, 5, 6, 7, 7a, 10a, 10b, 13a, 16, 17, 17a.), Szkolna (część ulicy, posesje nr 1, 1a, 2, 3, 4, 7, 9), Tysiąclecia (część ulicy posesja nr 2), Grunwaldzka (od skrzyżowania z ul. 3-go Maja do skrzyżowania z ul. Działyńskich), Mickiewicza (część ulicy, posesje nr 5, 5b, 6, 6A, 7, 8, 8a, 9, 11, 11B, 12, 13, 14), Wojska Polskiego (część ulicy, posesje nr 1, 2, 3, 5, 7, 9, 11, 13), Jagiellońska (część ulicy, posesje nr 1, 1a, 2, 4, 6, 8, 8a, 9, 10, 12, 14, 16, 18, 20), Kolejowa, Żwirki i Wigury (część ulicy, posesje nr 4a, 4b, 4, 6, 7, 8, 9, 10A, 11 11B, 13, 13a, 15, 18). Wybór obszaru rewitalizacji dokonany został poprzez przeprowadzenie analizy wskaźnikowej dla wskazanego obszaru Nowego Miasta Lubawskiego. W celu dokonania wyboru obszarów problemowych, przeanalizowano sytuację w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie poprzez badanie wskaźników i porównanie ich ze sobą. Analiza dotyczyła przede wszystkim problemów społecznych takich jak: obciążenie demograficzne, ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, niski poziom edukacji, niski poziom w życiu publicznym i kulturalnym oraz sferę gospodarczą.

W ramach programu niezbędna jest realizacja działań, których celem jest kompleksowe wsparcie dysfunkcyjnych rodzin zamieszkałych na obszarze rewitalizowanym poprzez: realizację zintegrowanych usług aktywizacyjno-integracyjnych na podstawie indywidualnej diagnozy rodziny, a także realizację usług wspierających integrację rodzin ze środowiskiem lokalnym. Celem planowanego wsparcia będzie wyeliminowanie dysfunkcji rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz aktywniejszy udział rodzin i osób w życiu społecznym.

B. LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE

Procesy demograficzne związane z ruchem naturalnym ludności oraz migracjami, odgrywają istotną rolę w rozwoju społeczno-ekonomicznym każdej społeczności. Ich natężenia mają wpływ m.in. na stan i strukturę ludności, rynek pracy, system ochrony zdrowia oraz opieki społecznej. Nowe Miasto Lubawskie zamieszkuje 10 709 mieszkańców, z czego 52,1% stanowią kobiety, a 47,9% mężczyźni (dane z 2020 r.). W 2020 r. mieszkańcy Nowego Miasta Lubawskiego zawarli 47 małżeństw, co odpowiada 4,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to nieznacznie mniej od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego. W tym samym okresie odnotowano 1,6 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego. Wśród mieszkańców ok. 58,0% żyje w małżeństwie, 3,0% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,0% to wdowy/wdowcy. Gęstość zaludnienia wynosi 942 osób/km² i jest wyższa niż średnia w województwie warmińsko-mazurskim (59 os/km²) i przeciętna ogólnokrajowa (123 os/km²). Na stan liczebny mieszkańców miasta oddziałuje szereg czynników w tym: przyrost naturalny, długość życia i saldo migracji. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Nowym Mieście Lubawskim od 2015 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się ogółem o 392 osoby. W 2020 r. saldo migracji w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wynosiło - 8. Ujemne saldo migracji w 2020 r. widoczne jest też w powiecie nowomiejskim (-86) i województwie warmińsko-mazurskim(- 2091).

Liczba ludności w podziale na grupy wieku odzwierciedla zachodzące procesy tj. spadek urodzeń, migracje oraz proces starzenia się społeczeństwa. W Nowym Mieście Lubawskim wskaźnik feminizacji (liczba kobiet na stu mężczyzn) w 2020 r. wynosił 109 i był większy niż w województwie (104) i w kraju (107). W porównaniu do 2019 r. wskaźnik zmniejszył się o 0,9 punktu procentowego, natomiast w porównaniu do 2015 r. pozostał na tym samym poziomie. Pod względem ekonomicznym grup wieku większość ludności Nowego Miasta Lubawskiego w 2020 r. stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – 59,0 % ogółu ludności, osoby w wieku przedprodukcyjnym -19,0 %, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym -22,0 %. Na przestrzeni lat 2015-2020 obserwować można zjawisko rosnącego odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (wzrost o 13,7 % w stosunku do 2015 r.) oraz malejącego odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym (spadek o 5,3 % w stosunku do 2015 r.). W 2020 r. udział ludności w wieku poprodukcyjnym w procencie ludności ogółem

wynosi 22,4% i jest wyższy w stosunku do 2015 r. o 17,9 punktu procentowego, natomiast udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 18,5% i jest niższy o 2,1 punktu procentowego w porównaniu do 2015 r. Nowe Miasto Lubawskie podobnie jak całe województwo warmińsko-mazurskie podlega ogólnopolskiemu trendowi starzenia się społeczeństwa. W 2020 r. zamieszkiwało je 10 709 osób, w tym 2766 osób to mieszkańcy będący w wieku powyżej 60 roku życia (25,8% ogółu mieszkańców). W 2020 r. co czwarty mieszkaniec miasta był w wieku senioralnym. W 2020 r. wśród mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego w wieku 60 lat i więcej przeważają kobiety. Mamy tu do czynienia z tzw. zjawiskiem feminizacji starości. Proporcja ta może być wyznacznikiem zarówno planowanych w przyszłości usług społecznych, jak i zdrowotnych. W związku z powyższym to właśnie kobiety będą głównymi odbiorcami usług opiekuńczych oraz pomocy instytucjonalnej. Jak pokazują dane statystyczne w 2050 r., co trzecia osoba będzie w wieku poprodukcyjnym. Według prognoz GUS do 2030 r. niemal we wszystkich powiatach województwa (19 na 21) zmniejszy się liczba ich mieszkańców w porównaniu do 2005 r. Uwzględniając sytuację demograficzną Polski tj. spadek dzietności oraz wydłużanie długości życia obywateli, należy wziąć pod uwagę, że ich konsekwencją będzie wzrost liczby osób starszych oraz niesamodzielnych w ogóle społeczeństwa.

B.1. STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

Spółeczność Nowego Miasta Lubawskiego - jak już wspomniano powyżej - podobnie jak całego województwa i kraju, podlega procesowi starzenia. Wynika to przede wszystkim z wydłużania długości życia mieszkańców przy równoczesnym spadku liczby urodzeń obserwowanym już od wielu lat oraz emigracji osób młodych. Osoby starsze w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie są jedną z najbardziej narażonych grup na proces wykluczenia społecznego. Dotyczy to w szczególności osób samotnych, samodzielnie gospodarujących i niepełnosprawnych. Jako źródła wykluczenia społecznego osób starszych należy wskazać m.in. niskie dochody, brak samodzielności w codziennym funkcjonowaniu wynikający z długotrwałych chorób i niepełnosprawności, ograniczenie pozycji w rodzinie związanej z trendami kulturowymi, w której problemy związane ze starością są często niedostrzegane, a wszechobecny „kult młodości”, skutkuje wypieraniem obrazu starości ze świadomości społecznej.

Wobec powyższych okoliczności ważną częścią aktywności samorządu są działania na rzecz poprawy jakości życia osób starszych. W Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie obecnie podejmowane są następujące działania:

- wspieranie seniorskich organizacji pozarządowych m.in. stowarzyszenia Uniwersytet Trzeciego Wieku w Nowym Mieście Lubawskim,
- funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy Typ C, przeznaczonego m.in. dla osób starszych wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych np. ze zdiagnozowaną chorobą Alzheimera,
- funkcjonowanie Klubów Seniora, aktywizujących osoby starsze,
- powołanie Miejskiej Rady Seniorów,
- funkcjonowanie w gminie Ogólnopolskiej Karty Seniora oraz Warmińsko – Mazurskiej Karty Seniora,
- świadczenie przez ośrodek pomocy społecznej usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz asystenckich dla osób niepełnosprawnych,
- organizowanie cyklicznych imprez integracyjnych realizowanych na rzecz osób starszych (np. „Spotkania opłatkowe”, Kluby Aktywnego Seniora) i kreowanie pozytywnego wizerunku osób starszych („Kampanie społeczne”) przez gminne jednostki organizacyjne,
- wdrożenie systemu „Teleopieki”, którego celem jest podnoszenie poziomu bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców miasta,
- realizacja przez ośrodek pomocy społecznej programu np. „Wspieraj Seniora”, „Opieka wytchnieniowa” i „Pomoc żywnościowa” ,
- realizacja w gminie programu „Koperta Życia”,
- realizacja przez ośrodek pomocy społecznej szkoleń dla opiekunów, członków rodzin opiekujących się osobami z niepełnosprawnościami i osobami starszymi,
- wprowadzenie do zasobów gminy mieszkania chronionego-wspieranego dedykowanego dla osób starszych.

Należy także podkreślić, że Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie była jedną z pierwszych w województwie warmińsko-mazurskim realizujących osłonowy Program działań na rzecz osób starszych w Nowym Mieście Lubawskim.

Obecnie w Nowym Mieście Lubawskim funkcjonują trzy Kluby Seniora, w których wsparciem objętych jest obecnie ok. 160 osób. Celem Klubów jest przeciwdziałanie marginalizacji

i wykluczeniu społecznemu osób starszych w szczególności poprzez: poprawę sprawności manualnej i ruchowej, promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu, rozwijanie aktywności społecznej, organizację czasu wolnego (m.in. przez spotkania towarzyskie i okolicznościowe, prelekcje i wykłady, wycieczki krajoznawcze i rekreacyjne).

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Nowym Mieście Lubawskim jest organizacją pozarządową, której celem jest m.in. włączanie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami do systemu kształcenia ustawicznego poprzez stymulowanie rozwoju osobowego, rozwijanie sprawności intelektualnej i fizycznej, aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia osób starszych oraz upowszechnianie kultury i podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępu do dóbr kultury dla osób starszych. W roku akademickim 2020/2021 działalność została ograniczona przez pandemię COVID-19.

W Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie została powołana Miejska Rada Seniorów. W dniu 15 lipca 2020 r. przyjęto ramowy plan pracy Miejskiej Rady Seniorów II kadencji w Nowym Mieście Lubawskim na lata 2019-2023. Dokument zakłada działania takie jak: aktywne uczestnictwo w tworzeniu i realizacji strategii rozwoju Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w takich dziedzinach jak mieszkalnictwo, bariery architektoniczne, usprawnienia komunikacyjne, infrastruktura rekreacyjna oraz potrzeby seniorów, integracja działań różnorodnych podmiotów pracujących na rzecz seniorów, współpraca w zakresie wymiany informacji i wspólne działania, inspirowanie społeczności seniorów do organizowania samopomocy szczególnie w okresach trudnych, wspieranie nowo powstałych Klubów Seniora działających na terenie miasta.

Ideą Karty Seniora jest m.in. zwiększenie dostępu do usług kulturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, rehabilitacyjnych, sportowych, socjalnych, turystyczno-rekreacyjnych oraz innych dedykowanych im usług i produktów przez partnerów projektu.

Obszar wyzwań przed jakimi stają gminne podmioty działające na rzecz seniorów w latach 2022-2026 wskazuje przede wszystkim na takie procesy jak: przygotowywanie do starości; przygotowywanie do pracy z seniorami; rozwijanie oferty dla seniorów; kształtowanie odpowiedniego wizerunku starości i więzi międzypokoleniowych oraz ograniczanie problemów społecznych dotyczących osób starszych.

C. RYNEK PRACY

W 2020 r. w Nowym Mieście Lubawskim w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1105 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 842 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na przestrzeni lat 2015-2020 liczba przedsiębiorstw wzrosła o 6,5% (67). Potencjał gospodarczy na terenie miasta zdominowany jest przez sektor małych i średnich przedsiębiorstw stanowiący. Ponad 95% podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Nowym Mieście Lubawskim działa w sektorze prywatnym (1060). Natomiast w sektorze publicznym, który reprezentuje takie działy jak administracja, bezpieczeństwo publiczne, ochrona zdrowia i edukacja - 42 podmioty. Na terenie miasta zarejestrowane są także 33 stowarzyszenia, 4 spółdzielnie oraz 5 fundacji. W Nowym Mieście Lubawskim na koniec 2020 r. w strukturze podmiotów z uwzględnieniem formy prawnej największy udział mają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą 842 (76,2%), natomiast najmniejszy procent stanowią spółki cywilne 3,8%. W ogólnej liczbie podmiotów - 6,9% to spółki prawa handlowego w tym 5,1% to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Na podstawie danych z rejestru CEIDG na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie działało 771 podmiotów gospodarczych. Dominującą gałęzią przemysłu jest przemysł drzewny, głównie meblarski i wyrobów stolarskich, w tym galanterii drzewnej, stolarki budowlanej oraz tartaczny. W 2020 r. w Rejestrze REGON zarejestrowano 96 nowych podmiotów gospodarki narodowej, tj. o 28% (21) więcej niż 2019 r. i o 7,7% (8) mniej niż 2018 r. W 2020 r. z Rejestru REGON wyrejestrowano 56 przedsiębiorstw, o 13,8% (9) mniej niż w 2019 r. i o 37,8% (34) mniej niż 2018 r. Zgodnie z danymi GUS w 2020 r. na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie pracuje ogółem 2991 mieszkańców, w tym 1624 kobiet (54,3%) i 1367 mężczyzn (45,7%). Liczba osób pracujących w 2020 r. zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2019 r. o 3,1%, w powiecie nowomiejskim zmniejszyła się o 0,8% a w województwie warmińsko-mazurskim o 3,1%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie nowomiejskim w 2020 r. wynosiło 3 973,20 PLN, co odpowiadało 84,3% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie warmińsko-mazurskim (4 709,12 PLN) i 71,9% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. stopa bezrobocia dla powiatu nowomiejskiego wynosiła 8,8% (poziom bezrobocia jeden z niższych w województwie). Dla województwa warmińsko-mazurskiego wskaźnik ten wynosił 10,1%. Na dzień 31 grudnia 2020 r.

wśród bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Mieście Lubawskim, było 363 mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego. Bezrobocie w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nie jest jednorodne, dotyka osób będących w różnym wieku, mających różne wykształcenie, a także posiadających różny staż pracy. Ponadto jest ono zróżnicowane w zależności od płci, czasu pozostawania bez pracy, a także posiadanych kwalifikacji zawodowych. Problem ten w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie dotyczy w szczególności kobiet. Na koniec 2020 r. kobiety stanowiły 58,9% ogółu bezrobotnych. Wśród bezrobotnych, 80,7% to osoby będące w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym osoby długotrwale bezrobotne (43,3%), osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (29,5%), osoby do 30 roku życia (28,7%) i osoby powyżej 50 roku życia (23,1%). Nadal wysoki jest odsetek osób młodych tj. do 25 roku życia (14,3%) i niepełnosprawnych (11,6% ogółu bezrobotnych). Bez kwalifikacji zawodowych było aż 32,2% bezrobotnych mieszkańców miasta. Bezrobocie, zwłaszcza długotrwale, generuje straty w produkcie narodowym brutto, osłabia rozwój gospodarczy, a także prowadzi do marginalizacji społecznej. Przedłużający się stan dezaktywizacji zawodowej powoduje pogorszenie sytuacji materialnej, minimalizację szans rozwojowych dzieci. W przypadku występowania większej liczby osób długotrwale bezrobotnych na niewielkim terytorium, może dochodzić do degradacji społecznej tego obszaru.

D. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Do podstawowych elementów określających poziom życia mieszkańców zaliczyć należy poczucie bezpieczeństwa. Na obszarze Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiada przede wszystkim Komenda Powiatowa Policji w Nowym Mieście Lubawskim. Na terenie miasta bieżące zadania realizuje dwóch dzielnicowych. Analiza zagadnienia bezpieczeństwa obejmuje przede wszystkim kwestie związane z przestępczością, ilością zaistniałych wypadków na drodze. Najczęściej odnotowanymi przestępstwami na terenie Nowego Miasta Lubawskiego w 2020 r. były uszkodzenia mienia (44) oraz kradzieże z włamaniem (24). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Nowym Mieście Lubawskim wynosi 88,40% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego najwięcej stwierdzono przestępstw

o charakterze kryminalnym - 10,34 (wykrywalność 86,0%) oraz przeciwko mieniu - 5,85 (wykrywalność 70,0%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 3,83 (wykrywalność 85,0%), drogowe - 2,44 (wykrywalność 100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,23 (wykrywalność 100%).

Tabela 1. Wybrane przestępstwa przeciwko rodzinie stwierdzone w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Rodzaj przestępstwa	Liczba przestępstw		
	2018	2019	2020
Znęcanie się nad rodziną	3	13	8
Groźba karalna	9	11	7
Uchylenie się od płacenia alimentów	57	54	58

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Nowym Mieście Lubawskim

E. OŚWIATA

Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie sieć placówek oświatowych tworzą:

- 1) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Nowym Mieście Lubawskim, w którego skład wchodzi:
    - Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Pawła II w Nowym Mieście Lubawskim,
    - Przedszkole Miejskie w Nowym Mieście Lubawskim,
    - Żłobek Miejski w Nowym Mieście Lubawskim – obsługa administracyjna.
  - 2) Zespół Szkół Podstawowej i Muzycznej w Nowym Mieście Lubawskim, w skład którego wchodzi:
    - Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Janusza Korczaka w Nowym Mieście Lubawskim,
    - Szkoła Muzyczna I stopnia w Nowym Mieście Lubawskim.
  - 3) Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Filomatów Nowomiejskich w Nowym Mieście Lubawskim.
- Na terenie gminy funkcjonuje również szkoła ponadpodstawowa tj. Zespół Szkół im. C.K. Norwida, którego organem prowadzącym jest Powiat Nowomiejski. Zespół Szkół tworzą Liceum Ogólnokształcące i Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych. Uzupełnieniem oferty edukacyjnej są placówki niepubliczne. W 2020 r. na terenie gminy funkcjonowały: dwie szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych tj. Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Nowym Mieście Lubawskim i Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna w Nowym Mieście Lubawskim. Ponadto na terenie miasta funkcjonuje Poradnia

Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Mieście Lubawskim (wchodząca w skład Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji), która oferuje: konsultacje psychologiczne, diagnozę psychologiczną i pedagogiczną, wczesną interwencję, warsztaty dla szkół i usług, pomoc logopedyczną i ćwiczenia wymowy, terapię psychologiczną, zajęcia wyrównawcze dla dzieci z trudnościami w mowie, doradztwo zawodowe.

We wrześniu 2020 r. naukę we wszystkich szkołach, dla których organem prowadzącym jest gmina, rozpoczęło 1568 uczniów (o 2,4% więcej niż w 2019 r.). Do szkół prowadzonych przez Gminę Miejską Nowe Miasto Lubawskie uczęszczają także uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i opinie poradni psychologiczno-pedagogicznej. W związku z tym, w szkołach tworzone są takie warunki, w których uznaje się indywidualne potrzeby i możliwości dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami. W szkołach realizowane są dodatkowe zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, takie, jak: zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne czy zajęcia rewalidacyjne. Zgodnie z potrzebami i wymogami we wszystkich szkołach realizowano zadania przyjętych programów wychowawczo-profilaktycznych. Programy służyły poprawie bezpieczeństwa w szkole, przeciwdziałania nałogom, eliminowania przejawów agresji i nietolerancji oraz pomoc uczniom w trudnych sytuacjach życiowych. Oprócz działań profilaktycznych, przeprowadzano diagnozy indywidualnych potrzeb uczniów, wspomagano rodziców w zakresie trudności wychowawczych i nauki z dzieckiem. Podjęto wiele inicjatyw mających na celu kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wśród uczniów. W trakcie roku szkolnego działania modyfikowano i dostosowywano do sytuacji związanej z pandemią w kraju. Podczas realizacji działań profilaktyczno-wychowawczych współpracowano z Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji - Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowym Mieście Lubawskim, z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim oraz z Sądem Rejonowym w Nowym Mieście Lubawskim w zakresie spraw rodzinnych i nieletnich. Zgodnie z Raportem o stanie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wskaźniki uprzedzszkolnienia i użłobkowania za lata 2018-2020 przedstawiają się następująco: wskaźnik uprzedzszkolnienia (liczba dzieci w wieku przedszkolnym w stosunku do dostępnych miejsc przedszkolnych) w 2020 r. był wysoki i wynosił 94,27%, natomiast wskaźnik użłobkowania wynosił 10,98%. W szkołach zatrudniano łącznie 144 nauczycieli. Na jednego nauczyciela przypadało średnio 9,68 uczniów (średnia krajowa to 12). Zgodnie z ogólnokrajowym trendem największą grupę stanowią nauczyciele dyplomowani.

Obraz edukacji młodzieży nowomiejskiej dopełnia aspekt obywatelski i społeczny. Jest on realizowany w szczególności przez funkcjonowanie Młodzieżowej Rady Miasta (MRM). Najważniejszym celem istnienia MRM jest zwiększenie zainteresowania i zaangażowania młodych ludzi sprawami publicznymi na poziomie lokalnym. Ukonstytuowanie MRM pozwala na dialog między młodzieżą a przedstawicielami Rady Miejskiej i Burmistrzem Nowego Miasta, co przyczynia się do zwiększenia skuteczności podejmowanych rozwiązań. Działanie MRM przyczynia się do rozwijania kluczowych umiejętności obywatelskich. Młodzież nabiera przekonania, że lokalne sprawy publiczne są ważne i godne ich uwagi. Uczą się również świadomego wybierania swoich przedstawicieli, współdecydowania o sprawach wspólnych oraz podejmowania oddolnych działań.

W 2020 r. pomocą materialną o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego w ramach ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty realizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym mieście Lubawskim objętych zostało łącznie 75 uczniów z 40 rodzin.

F. INSTYTUCJE KULTURY

Głównym organizatorem życia kulturalnego w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest Miejskie Centrum Kultury (MCK). Podstawą działalności tej instytucji jest prowadzenie edukacji kulturalnej i zapewnienie mieszkańcom miasta aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego. Placówka prowadzi różnorodne imprezy kulturalne, zajęcia oraz warsztaty edukacyjne dla mieszkańców (zajęcia taneczne, zajęcia plastyczne, nauka gry na instrumentach, zajęcia wokalne „Mini Studio Piosenki”, zajęcia animacyjne, ceramiczne i szachowe, orkiestra dęta). W Nowym Mieście Lubawskim działają również dwa chóry Cantamus oraz Harmonia, które wpływają na rozwój i promocję miasta. Od 2018 r. w MCK działa Manufaktura Zawodów Dawnych. Prowadzone w niej warsztaty tematyczne i zajęcia rzemieślnicze, mają na celu promocję ginących zawodów. W MCK w 2020 r. działało 11 zespołów i kół zainteresowań, które zrzeszały 296 osób w tym 88 osób dorosłych tj: koło plastyczne, Orkiestra Dęta, Mini Studio Piosenki, Chór Harmonia, Chór Cantamus, Klub Szachowy Hetman, Dziecięca grupa animacyjna. W 2021 r. ukończono prace związane z remontem i przebudową dawnego kościoła ewangelickiego, w którym powstało Kinoteatr Harmonia i Centrum Informacji Turystycznej i Promocji Kultury.

Inną gminną instytucją kultury jest Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Bogusławskiej w Nowym Mieście Lubawskim. Placówka zapewnia obsługę biblioteczną mieszkańcom miasta i powiatu nowomiejskiego na mocy porozumienia zawartego między Powiatem Nowomiejskim, a Gminą Miejską Nowe Miasto Lubawskie. Księgozbiór biblioteki ma charakter uniwersalny. Biblioteka gromadzi wybrane piśmiennictwo popularnonaukowe ze wszystkich dyscyplin wiedzy, a także literaturę piękną dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży. Zbiory biblioteki liczą ponad 40 tys. woluminów. Oprócz książek gromadzone są także zbiory specjalne, tj. zbiory kartograficzne (atlasy, mapy), zbiory graficzne (albumy, fotografie), audiobooki. Ponadto biblioteka gromadzi dokumenty życia społecznego o charakterze informacyjnym związane z różnymi przejawami życia społecznego. Budynek biblioteki jest dostępny dla osób z niepełnosprawnością.

Na terenie miasta funkcjonuje również Powiatowa Biblioteka Pedagogiczna w Nowym Mieście Lubawskim, która jest jednostką organizacyjną Powiatu Nowomiejskiego i wchodzi w skład Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Nowym Mieście Lubawskim. Biblioteka ma swoją siedzibę w budynku Internatu Zespołu Szkół im. C.K. Norwida. Głównym zadaniem działalności informacyjnej biblioteki jest zaspokojenie zawodowych i edukacyjnych potrzeb kadry pedagogicznej, studentów przygotowujących się do zawodu nauczycielskiego oraz całego środowiska związanego z oświatą i wychowaniem. Ponadto na terenie miasta działa również Biblioteka Parafialna w Nowym Mieście Lubawskim im. Ks. Jana Ewertowskiego.

Wśród organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury w Nowym Mieście Lubawskim należy wymienić m.in. Uniwersytet Trzeciego Wieku i Stowarzyszenie Manufaktura Nowomiejska.

G. SPORT I REKREACJA

Instytucją, która jest odpowiedzialna za rozwój sportu w Nowym Mieście Lubawskim jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR). Celem działalności Ośrodka jest realizacja zadań z zakresu kultury fizycznej oraz potrzeb mieszkańców w zakresie: upowszechniania i rozwijania sportu i rekreacji, organizacja i koordynowanie imprez sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym osób z niepełnosprawnościami, prowadzenie zajęć w zespołach sportowo-rekreacyjnych, zaspakajanie potrzeb mieszkańców miasta w zakresie rekreacji i turystyki, udostępnienie bazy sportowo-rekreacyjnej.

MOSiR w Nowym Mieście Lubawskim zapewnia mieszkańcom miasta i gościom urozmaicone formy relaksu, wypoczynku oraz możliwości rywalizacji sportowej w trakcie organizowanych imprez. Oprócz ogólnodostępnych imprez sportowych, Ośrodek organizuje szeroką gamę wydarzeń, w tym o charakterze rekreacyjnym i charytatywnym. Majątek trwały Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie znajdujący się w zarządzie MOSiR stanowi: hotel, hala widowiskowo-sportowa, stadion – zmodernizowany w 2019 r. (płyta główna boiska piłkarskiego o murawie trawiastej, bieżnia lekkoatletyczna, skocznia do skoku w dal i skoku wzwyż, rzutnia, trybuny na 784 miejsc siedzących), budynek zaplecza dla sportowców (jednokondygnacyjny budynek powstał w ramach modernizacji stadionu w 2019 r.). Na terenie MOSiR znajdują się 4 boiska treningowe trawiaste, kort tenisowy oraz zmodernizowana w 2020 r. przystań kajakowa. Przystań wyposażona jest w pomost, altanę, kontener (WC, pomieszczenie kuchenne), grill oraz miejsce na ognisko. Z przystani kajakowej korzystają uczestnicy spływów kajakowych.

Ponadto uprawianiu sportu i aktywnej rekreacji w każdej z grup wiekowych mieszkańców służy wiele placów zabaw, plenerowych i zabudowanych siłowni, a także – Orliki.

W Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie działają liczne stowarzyszenia kultury fizycznej (m.in. Automobilklub Nowomiejski, Klub Sportowy „DRWECA”) oraz uczniowskie kluby sportowe (Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „OLIMPIA”, UKS „ISKRA” i UKS „SOKÓŁ”).

H. MIESZKALNICTWO

Zasobem mieszkaniowym Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zarządza Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Nowym Mieście Lubawskim. Według stanu na 31.12.2020 r. Gmina Miejska jest właścicielem 19 budynków mieszkalnych o pow. użytkowej lokali wynoszącej 5.467,86 m², w których znajdowało się 134 lokali mieszkalnych. Miasto jest także właścicielem zasobu mieszkaniowego znajdującego się w budynkach należących do Wspólnot Mieszkaniowych. Zasób tworzą 52 lokale mieszkalne o powierzchni użytkowej 2.235,05 m². Na przydział mieszkania komunalnego z zasobów Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na koniec 2020 r. oczekiwało 49 wnioskodawców. W 2020 r. jeden lokal mieszkalny z zasobu gminy został zdany oraz 1 lokal został przydzielony najemcy. Ponadto Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie dysponuje 8 mieszkaniami socjalnymi i 1 mieszkaniem chronionym. W 2020 r. 80 gospodarstw domowych korzystało

z dodatku mieszkaniowego, czyli świadczenia pieniężnego wypłacanego przez gminę, mającego na celu dofinansowanie do wydatków ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2016 r. dodatkiem mieszkaniowym objętych było 119 gospodarstw domowych. W 2020 r. dodatek energetyczny pobrało łącznie 10 gospodarstw domowych, natomiast w 2016 r. 18 gospodarstw domowych

---

I. OPIEKA ZDROWOTNA

Mieszkańcy Nowego Miasta Lubawskiego mają zapewnioną opiekę zdrowotną przez 4 podmioty świadczące usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (NZOZ „Eskulap”, ANMED, NZOZ „Przychodnia Nr 1”, Praktyka Pielęgniarek i Położnych „Remedium”) oraz Szpital Powiatowy w Nowym Mieście Lub. sp. z o.o. W szpitalu funkcjonują oddziały szpitalne (chirurgiczny, pediatryczny, chorób wewnętrznych, ginekologiczno-położniczo-noworodkowy, urologii jednego dnia) oraz pracownie (gastroskopii, kolonoskopii, endoskopii). W szpitalu funkcjonują również poradnie: onkologiczna, dermatologiczna, urologiczna, chirurgiczna, diabetologiczna, logopedyczna, neonatologiczna, chorób płuc i gruźlicy oraz nocna i świąteczna opieka zdrowotna. Dodatkowo mieszkańcy mogą korzystać z 28 poradni specjalistycznych oraz 5 poradni stomatologicznych. Dwa podmioty świadczą opiekę medyczną w warunkach domowych (opieka długoterminowa i położnictwo). Na terenie miasta funkcjonuje 5 aptek ogólnodostępnych oraz prywatne gabinety lekarskie, prywatne pracownie protetyczne, indywidualne praktyki pielęgniarskie oraz gabinety ćwiczeń ruchowych i rehabilitacji. W Nowym Mieście Lubawskim funkcjonuje również Niepubliczny Zakład Opieki Paliatywnej "Światło".

J. POMOC SPOŁECZNA

Zadania Gminy Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z zakresu pomocy społecznej realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim (MOPS) oraz Środowiskowy Dom Samopomocy Typ C (ŚDS) prowadzony na zlecenie gminy przez organizację pozarządową tj. Fundację PAX mającą siedzibę w Nowym Mieście Lubawskim.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim realizuje zadania własne gminy i zlecone gminie w szczególności w zakresie: pomocy społecznej, świadczeń

rodziny, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela 2. Wybrane świadczenia z systemu zabezpieczenia społecznego z uwzględnieniem świadczeń z tytułu niepełnosprawności, świadczeń przyznanych osobom uprawnionym do alimentów oraz świadczeń wychowawczych.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób na które wypłacano świadczenie	
		2016 rok	2020 rok
1.	Zasiłek rodzinny	745	593
2.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	62	58
3.	Zasiłek pielęgnacyjny	594	750
4.	Świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekuna i specjalny zasiłek opiekuńczy	210	175
5.	Świadczenie z ustawy „Za życiem”	-	3
6.	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	149	124
7.	Świadczenie wychowawcze	1337	2028

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim.

W 2020 r. w ramach ustawy o pomocy społecznej przyznano świadczenia pieniężne 299 osobom z 290 rodzin. Świadczeniami niepieniężnymi objęto 190 osób z 145 rodzin. Dla porównania – w 2016 r. było to odpowiednio 509 osób z 494 rodzin oraz 366 osób z 255 rodzin. Pod względem przyczyn przyznania pomocy społecznej w 2020 r. dominowało (w nawiasach liczba rodzin): ubóstwo (247), niepełnosprawność (203), bezrobocie (148), długotrwała lub ciężka choroba (142) i potrzeba ochrony macierzyństwa (59). Wskaźnik deprivacji lokalnej ulegał stałemu obniżeniu. W 2016 r. wynosił on 7,55%, a w 2020 r. liczył już 4,39%, a więc na przestrzeni 4 lat uległ obniżeniu o ponad 3 punkty procentowe.

W strukturze MOPS jest także mieszkanie chronione oraz kluby integracji społecznej (Klub Integracji Społecznej, Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej oraz Klub Seniora) prowadzące aktywizację społeczną i zawodową.

W zasobach Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nie ma placówek wsparcia całodobowego np. domu pomocy społecznej. W sytuacjach, kiedy istnieje konieczność umieszczenia mieszkańca gminy w tego typu placówce, wówczas osoba taka jest kierowana do domu pomocy społecznej prowadzonego najczęściej przez samorządy powiatowe z województwa warmińsko-mazurskiego. W ramach pomocy osobom bezdomnym oraz zagrożonych bezdomnością gmina zawiera umowy z organizacjami pozarządowymi.

Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2020 dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie potwierdza, że czynnikami determinującymi strukturę osób korzystających z pomocy

społecznej są procesy ekonomiczne, społeczne oraz demograficzne. Struktura wieku mieszkańców w społeczności lokalnej, wskazuje na ewentualne zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolach i szkołach, miejsca pracy i miejsca instytucjach świadczących wsparcie osobom starszym. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 r. potwierdza postępujący proces starzenia się społeczeństwa, który determinuje kształtowanie lokalnej polityki społecznej. Zachodzące zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców miasta wymagają dostosowywania usług do potrzeb osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych. Wyraźna jest tendencja wzrostowa dotycząca usług opiekuńczych, usług świadczonych przez środowiskowy dom samopomocy typ C dla osób dotkniętych schorzeniami psychicznymi i neurologicznymi oraz skierowań do domów pomocy społecznej. Ze względu na wzrost liczby osób wymagających całodobowej opieki należy inicjować powstawanie rodzinnych domów pomocy oraz rozwijać inne formy wsparcia m.in. mieszkania chronione. Ważnym elementem dla utrzymania dobrej kondycji psychicznej i fizycznej osób w wieku poprodukcyjnym jest umożliwienie im, aktywnego uczestniczenia we wszystkich wymiarach życia społecznego. W tym celu, niezbędne jest zwiększanie dostępności do wymienionych już usług opiekuńczych w miejscu ich zamieszkania oraz działania aktywizacyjne realizowane przez Kluby Seniora.

Zwiększa się również liczba rodzin, których dzieci wymagają specjalistycznych usług opiekuńczych. Ze względu na problemy przemocy w rodzinie, niezbędny jest rozwój usług konsultacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz poradnictwa specjalistycznego. Podejmowane działania powinny służyć wzmocnieniu wszystkich członków rodziny we właściwym wypełnianiu ról społecznych. Osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością, gmina winna zapewnić miejsca m.in. w schroniskach dla bezdomnych.

Ważnym zadaniem gminy jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Działania mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji realizują m.in. asystenci rodziny. Zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodziny, która nie potrafi samodzielnie pokonywać trudności życiowych, zwłaszcza problemów opiekuńczo – wychowawczych. Jego działania zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dziecka w rodzinie lub powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziców. Według danych MOPS w ostatnich latach zaobserwowano wzrost liczby rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Potwierdzają to dane dotyczące liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na podstawie postanowienia sądu. W 2018 r. zobowiązanych przez sąd do współpracy z asystentem rodziny było 5 rodzin, a w 2020 r. liczba ta dotyczyła

już 11 rodzin. Wzrasta też liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych. System pieczy zastępczej, będący zespołem osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie dzieciom czasowej opieki i wychowania jest wprowadzany wówczas, gdy rodzina nie może lub nie jest w stanie tego zapewnić.

W ramach swoich działań ośrodek pomocy społecznej realizował liczne projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych, a mające na celu m.in. zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób będących w trudnej sytuacji na rynku pracy (m.in. kobiety, osoby młode) np. „Aktywna młodość – szansą sukcesu”, „Postaw na siebie – wybierz aktywność”. W 2020 r. MOPS realizował projekt „Bezpieczne świadczenie usług dla osób wymagających codziennego wsparcia w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w warunkach pandemii COVID-19”. W 2021 r. rozpoczęto realizację dwuletniego projektu pn. „Kompleksowe wsparcie dysfunkcyjnych rodzin zamieszkałych na obszarze rewitalizowanym w Nowym Mieście Lubawskim” współfinansowanego z EFS, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. Jednym z działań w projekcie jest utworzenie Punktu Konsultacyjnego, w ramach którego wsparcia będą udzielać m.in. psycholog, psychoterapeuta, logopeda, fizjoterapeuta, radca prawny, doradca zawodowy. MOPS realizował także projekty w ramach Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020. W 2021 r. uzyskano dofinansowanie z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030. W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 - Podprogramu 2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, 450 mieszkańców miasta otrzymało paczki żywnościowe zawierające m.in. przetwory warzywne, owocowe, mleczne oraz mięsne. Ośrodek angażuje się również w realizację programów rządowych np. „Opieka wychnieniowa” oraz „Wspieraj Seniora”.

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin, ale także pomoc świadczona przez placówki wsparcia dziennego. W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie zleciła organizacji pozarządowej prowadzenie ośrodka wsparcia tj. Środowiskowego Domu Samopomocy typu C. Placówka zapewnia 30 uczestnikom potrzeby bytowe, zdrowotne, edukacyjne i społeczne. Zatrudnieni specjaliści prowadzą działania ukierunkowane w szczególności na rozwijanie wśród uczestników umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w ich środowisku oraz w życiu społecznym.

Ponadto mieszkańcy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie mogą korzystać ze wsparcia realizowanego przez placówki prowadzone przez Powiat Nowomiejski, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (działalność obejmuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej oraz zadania wynikające z innych ustaw) oraz Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy (ośrodek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym przeznaczony dla osób psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo). Na terenie miasta działalność prowadzi Warsztat Terapii Zajęciowej im. św. Jana Pawła II Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Zarząd Oddziału Miejskiego, którego przedmiotem działania jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami.

K. PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie realizuje zadania wynikające bezpośrednio z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W 2020 r. na terenie gminy znajdowało się 31 punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Według informacji Przychodni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Mieście Lubawskim, w 2019 r. zarejestrowanych w przychodni było 98 osób uzależnionych od alkoholu z terenu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. W 2020 r. liczba ta wzrosła do 116 osób. Wyraźnie widoczny jest wzrost liczby osób dotkniętych problemem uzależnienia, głównie od alkoholu. Według danych przychodni w 2019 r. ze wsparcia specjalistów skorzystało 135 osób uzależnionych i współuzależnionych. Natomiast w 2020 r. ze wsparcia specjalistów skorzystało już 159 osób uzależnionych i współuzależnionych.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych reguluje sposób realizacji zadań własnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na 2021 rok i stanowi kontynuowanie i rozwinięcie działań prowadzonych w latach ubiegłych.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Mieście Lubawskim (MKRPA) działa na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w oparciu o własny regulamin. Do zadań MKRPA należy w szczególności: inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych; podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu

w zakładzie leczenia odwykowego; opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych oraz dokonywanie ich kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wyraźnie wzrasta liczba zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych, które wpływają do MKRPA. W 2018 r. było to jedno zlecenie, w 2019 r. już 5, a w 2020 r. wpłynęło 7 zleceń. W 2020 r. do MKRPA wpłynęło 79 wniosków o leczenie odwykowe, rozpoczęto 59 postępowań i skierowano 3 wnioski do sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego. W Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie działa jedna grupa samopomocowa AA dla osób uzależnionych od alkoholu („Reunion”).

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny świadczy poradnictwo psychologiczne oraz psychoterapeutyczne. Wsparciem obejmowane są osoby z problemem alkoholowym, członkowie rodzin z problemem alkoholowym, w tym współuzależnieni i Dorosłe Dzieci Alkoholików, osoby doznające przemocy oraz sprawcy stosujący przemoc w rodzinie.

L. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Na terenie gminy działa Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Burmistrza Nowego Miasta Lubawskiego (zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie). Jego obsługę organizacyjno-techniczną zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2024 został opracowany przez Zespół powołany Zarządzeniem Nr 177/2020 Burmistrza Nowego Miasta Lubawskiego z dnia 13 listopada 2020 r. przy udziale pracowników merytorycznych będących przedstawicielami gminnych i powiatowych samorządowych jednostek organizacyjnych, realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz funkcjonariuszy publicznych z innych służb.

W 2020 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły ogółem 32 „Niebieskie Karty A” wszczynające procedury, w tym 23 dotyczyły nowych rodzin, w których wcześniej nie dochodziło do przemocy, w tym: 28 „Niebieskie Karty A” – wpłynęły z Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim i 4 „Niebieskie Karty A” - wpłynęły z innych zespołów interdyscyplinarnych. W 2020 r. nie wpłynęły „Niebieskie Karty”

z placówek oświatowych, służby zdrowia oraz innych instytucji, co może wynikać z sytuacji związanej z pandemią COVID-19. Większość spraw wpływających do Zespołu związana była z występowaniem przemocy w rodzinie, spowodowanej nadużywaniem alkoholu oraz innych środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków. W ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” zostało złożonych 36 wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Mieście Lubawskim o podjęcie stosownych działań. Ponadto złożono 12 wniosków do Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim o wgląd w sytuację rodziny oraz wysłano 7 zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Nowym Mieście Lubawskim o podejrzeniu stosowania przemocy. Wśród ofiar i sprawców przemocy 23 osoby uzyskały wsparcie w formie poradnictwa świadczonego przez Punkt Informacyjno-Konsultacyjny. W 2020 r. odbyło się 5 posiedzeń członków Zespołu oraz 49 posiedzeń grup roboczych. Zgodnie z instrukcją Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 marca 2020 r. dotyczącą prac Zespołu i grup roboczych w warunkach COVID-19, 15 posiedzeń grup roboczych, odbyło się w formie zdalnej z wykorzystaniem środków telekomunikacyjnych. Ogółem w 2020 r. podjęto 190 spraw związanych z wpływającymi do Zespołu „Niebieskich Kart”, wezwaniami sprawców przemocy, zaproszeniami ofiar przemocy, okresowymi ocenami sytuacji rodzin oraz osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą w rodzinie oraz zakończeniem „Niebieskich Kart”. W 2020 r. w 39 przypadkach zakończono procedury „Niebieskie Karty”.

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie od lat uczestniczy aktywnie w Ogólnopolskiej Kampanii „Biała Wstążka”. Gmina angażuje się w inne inicjatywy związane z eliminacją przemocy. Corocznie organizowane są działania o charakterze informacyjno-edukacyjnym tj. konferencje, spotkania, warsztaty itp. W 2020 r. w lokalnej telewizji kablowej oraz w gminnych serwisach internetowych, Burmistrz Nowego Miasta Lubawskiego oraz przewodniczący Zespołu zwrócili się z apelem do mieszkańców miasta, o przyłączenie się do kampanii społecznej, której motywem przewodnim było przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet. W Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie poradnictwo psychologiczne i psychoterapeutyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy prowadzi Punkt Informacyjno-Konsultacyjny.

Ł. WSPÓŁPRACA Z SEKTOREM POZARZĄDOWYM

Aktywność obywatelska wyraża się w szczególności w tworzeniu społeczeństwa obywatelskiego, np. przez organizowanie stowarzyszeń, które mają wpływ na rozwój każdej społeczności. Rozwój Nowego Miasta Lubawskiego i poprawa warunków życia jego mieszkańców jest najważniejszym celem samorządu gminnego. Dlatego też istotna jest współpraca z organizacjami pozarządowymi, które są ważnym ogniwem aktywności społecznej mieszkańców na terenie gminy. W związku z powyższym gmina opracowuje Program współpracy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Celem głównym Programu jest kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i rozwiązywanie problemów społecznych w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją samorządową i organizacjami pozarządowymi. Zgodnie z rejestrem organizacji pozarządowych w Nowym Mieście Lubawskim działają 54 stowarzyszenia.

Aktywność w sektorze pozarządowym obrazuje wskaźnik - liczba zarejestrowanych fundacji i stowarzyszeń na terenie danej gminy, w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. W Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. wskaźnik ten wynosił 3,55 i był zbliżony do wartości osiągniętych na przestrzeni lat 2015 - 2020. Natomiast zauważana jest tendencja malejąca wskaźnika - udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej. W 2020 r. wynosił on 3,4% i był niższy niż w 2017 r. o 17,1 punktu procentowego. W 2021 r. współpraca z organizacjami pozarządowymi realizowana jest na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim Nr XXI/139/2020 dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie Programu współpracy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021. Współpraca odbywa się na zasadzie pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwie, efektywności, uczciwej konkurencyjności, jawności i równości szans. Ponadto Rada Miejska w Nowym Mieście Lubawskim podjęła Uchwałę Nr XXII/148/2020 z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w 2021 r. obejmuje zadania z zakresu m.in. integracji i aktywizacji społeczności lokalnej - organizacja imprez, konferencji, spotkań przeznaczonych dla mieszkańców miasta, w szczególności na rzecz osób starszych, osób z

niepełnosprawnościami, ochrony i promocji zdrowia, organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz prowadzenia środowiskowego domu samopomocy.

Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie funkcjonują organizacje pozarządowe, stowarzyszenia oraz fundacje, których zakres działalności dotyczy m.in. pomocy społecznej, działalności charytatywnej, edukacji, pomocy dzieciom oraz innym osobom chorym, osobom z niepełnosprawnościami i potrzebujących wsparcia. Wśród tych organizacji należy wymienić w szczególności: Uniwersytet Trzeciego Wieku; Fundacja PAX; Lokalna Grupa Działania; Nowomiejska Akademia Kobiet; Koło Polskiego Związku Niewidomych w Nowym Mieście Lubawskim; Stowarzyszenie Komitet Rozbudowy Szpitala w Nowym Mieście Lubawskim; Oddział Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Okręgowego PCK; Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski w Nowym Mieście Lubawskim; Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim; Ogólnopolska Fundacja Opieki Paliatywnej „Światło” z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim; Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Nowe Miasto Lubawskie.

III. DIAGNOZA LOKALNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH W NOWYM MIEŚCIE LUBAWSKIM 2021 - ZARYS WYNIKÓW

W 2021 r. w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie przeprowadzono badania ankietowe, mające na celu zidentyfikowanie występowania i skali podstawowych problemów społecznych w środowisku mieszkańców. W badaniach ankietowych udzieliło odpowiedzi łącznie 463 respondentów, w tym: dorośli mieszkańcy – 157 osób (23 mężczyzn i 134 kobiety). Średnia wieku respondentów wyniosła 41 lat; sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu – 15 osób, w tym 11 kobiet i 4 mężczyzn, ponadto dzieci i młodzież z klas 4-8 szkół podstawowych i ze szkół ponadpodstawowych – 291 osób. Badania przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne, w pełni zanonimizowane badanie sytuacji i postaw społecznych również w obszarach wrażliwych.

W podsumowaniu badań przeprowadzonych w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie można wyróżnić zasadnicze problemy, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców.

Największa liczba badanych (41,5%) przyznała, że pije alkohol „kilka razy w roku”. Trzecią najpopularniejszą odpowiedzią ankietowanych było, iż piją alkohol „kilka razy w miesiącu”. Wobec powyższych wyników można postawić tezę, że większość badanych sięga po alkohol okazjonalnie lub z przyzwyczajenia. Niewątpliwie pozytywnie nastraja fakt, że prawie jedna trzecia badanych to abstynenci. Uwzględniając częstotliwości picia, należy uznać, że mieszkańcy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o raczej niskim poziomie ryzyka w zakresie nietrzeźwości i jeszcze niższym w zakresie nałogu alkoholizmu.

Zgodnie z uzyskanymi odpowiedziami olbrzymia większość mieszkańców (95%) nie ma wiedzy, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. Uzyskane informacje statystyczne z Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim, w szczególności fakt znikomej ilości przestępstw związanych z posiadaniem i używaniem substancji psychoaktywnych, potwierdzają niskie nasilenie zagrożenia narkomanią w Nowym Mieście Lubawskim. Zjawisko uzależnienia od hazardu także jest stosunkowo rzadkie wśród mieszkańców i tylko 19% określa je jako powszechne lub raczej powszechne.

Badania wykazały, że cyberprzemoc w lokalnej społeczności może stanowić poważny problem - aż 41,5% ankietowanych stwierdziło, że ma w swoim otoczeniu osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego. Niepokojące rozmiary przybierają dane związane z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w środowisku lokalnym: łącznie aż 79,5% respondentów uważa, że tego typu uzależnienie jest powszechne w środowisku lokalnym, a zaledwie jedna piąta (20,5%) ocenia je jako zjawisko rzadkie. Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu zrównoważonego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych oraz sposobów racjonalnego korzystania z nowych technologii, a także alternatywnych metod spędzania czasu.

Badana społeczność gminy prezentuje wysoki poziom wyczulenia na problem przemocy w rodzinie. Przytłaczająca większość (92,5%) nie zgadza się ze stereotypem, iż przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że inicjację alkoholową ma za sobą: 8% badanych uczniów klas 4 - 6 SP, 17% uczniów klas 7 - 8 SP i 44% najstarszej młodzieży. Alkohol to substancja, do której uczniowie mają dostęp o wiele łatwiejszy niż do narkotyków i dopalaczy. Jego spożywanie jest również dużo bardziej tolerowalne i traktowane nadal jako nieodłączny element tradycji oraz kultury. Procent uczniów pijących alkohol kilka razy w miesiącu i kilka razy w tygodniu wynosi 5,3%. Niepokojące jest, że ponad połowa najstarszej młodzieży (56,5%) wskazuje, że kupno alkoholu jest bardzo lub raczej łatwe, co równocześnie poddaje w wątpliwość deklaracje sprzedawców o przestrzeganiu odnośnych zakazów prawnych. Wyniki badań wskazują, że 3% uczniów z klas 7-8 (3 osoby) SP i 2,5% najstarszej młodzieży (1 osoba) miało kontakt z substancjami psychoaktywnymi, tj. narkotykami i dopalaczami. Najmłodszy jednoznacznie zaprzeczył takim kontaktom. Młodzi ludzie w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie mają świadomość dotyczącą szkodliwości alkoholu oraz substancji psychoaktywnych.

Uczniowie w różnym wieku czasami padają ofiarami przemocy ze strony innych uczniów. Kilka razy w roku przytrafia się to 23% uczniów SP 4-6, 30% SP 7-8 i 20,5% SPP. Z kolei kilka razy w miesiącu cierpi z tego powodu 11,5% uczniów SP 4-6, 8% SP 7-8 i 2,5% SPP. Widzimy więc, że wraz z wiekiem zjawisko przemocy w szkołach maleje, jeśli chodzi o jego częstotliwość obejmującą kilka zdarzeń w tygodniu lub miesiącu.

Najwięcej uczniów spędza przed komputerem od 2 do 3 godzin, a na skrajnych wartościach tej skali plasują się z jednej strony najstarsi, którzy dominują w grupie uczniów spędzających przed komputerem więcej niż 5 godzin dziennie. Wraz z wiekiem rośnie procent

dzieci i młodzieży oglądających strony internetowe z obrazkami i filmami, czytających fora i „czatujących” lub robiących zakupy przez Internet. Podobne tendencje, jak przy korzystaniu z komputera, odnajdujemy w przypadku korzystania z telefonu. Tutaj również połowa z uczniów SPP ma kontakt z telefonem powyżej 5 godzin dziennie. Ulubionym zajęciem przed telefonem dla wszystkich uczniów jest przeglądanie portali społecznościowych. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że prawie jedna czwarta uczniów szkoły podstawowej doświadczyła w przestrzeni internetowej hatingu¹, a w przypadku szkół średnich ten odsetek rośnie do ponad 40%. Powyższe dane wskazują na konieczność uświadamiania uczniów o niebezpieczeństwach wynikających z „hejtowania”, o nierzadko poważnych skutkach psychologicznych dla ofiar oraz konsekwencjach prawnych dla ich sprawców.

W kontekście uzyskanych wyników prowadzonej równoległe diagnozy sytuacji uczniów w związku z pandemią, istotne wydaje się wdrażanie edukacji zdalnej, w której dbałość o relacje interpersonalne jest priorytetem. Istotna jest także troska o zdrowie psychiczne uczniów, która powinna oznaczać udzielanie wsparcia społecznego uczniom oraz w wymagających tego przypadkach udzielanie pomocy profesjonalnej ze strony odpowiednich osób i instytucji (lekarze, psychologowie, pomoc społeczna, policja). W wielu przypadkach pomoc taka obejmować musi nie tylko samych uczniów, ale także ich rodziny.

---

1 Termin „hating” („hejting”) zawiera w sobie pojęcie „mowy nienawiści”, ale też wszelkie rodzaje wypowiedzi agresywnych, przekraczających granice kultury i dobrego wychowania, których jednak nie da się zdefiniować jako mowy nienawiści. Jest zjawiskiem rozpowszechnionym w rzeczywistości wirtualnej z powodu (pozornej) anonimowości i (zwykle jednak realnej) bezkarności hejtera. Jego destrukcyjny wpływ na ofiarę jest tym większy, im bardziej adresat funkcjonuje osadzony w sieci mediów społecznościowych, a nie wśród rzeczywistego środowiska dającego oparcie, empatię, z zasady bardziej konformistycznego jeżeli chodzi o zasady kultury.

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jednym z bardziej popularnych i efektywnych instrumentów analitycznych, które znajdują zastosowanie we wszystkich dziedzinach planowania strategicznego, w tym w sferze polityki społecznej. Akronim SWOT pochodzi od czterech angielskich słów, które stanowią cztery elementy tej techniki:

- Strengths (silne strony),
- Weaknesses (słabe strony),
- Opportunities (szanse),
- Threats (zagrożenia).

Analiza SWOT w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie została przeprowadzona na podstawie diagnozy społeczno-instytucjonalnej gminy.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • walory historyczno-kulturowe i turystyczno-krajobrazowe miasta • niskie bezrobocie, • spadek liczby mieszkańców potrzebujących wsparcia pomocy społecznej w formie pieniężnej, • aktywne działania na rzecz wsparcia i integracji społecznej, • aktywna promocja zdrowego stylu życia • prowadzenie działań adresowanych do osób starszych, • działalność Miejskiej Rady Seniorów, • działalność Klubów Seniora, • działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku,	<ul style="list-style-type: none"> • słabo rozwinięty lokalny system wzajemnej pomocy sąsiedzkiej – osłabione więzi i relacje sąsiedzkie, • niewielka liczba organizacji pozarządowych aktywnie działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • niski stopień zaangażowania mieszkańców w życie publiczne, np. niewielki udział w konsultacjach społecznych, • brak rodzinnych domów dziecka, • brak miejsc opieki całodobowej np. rodzinnych domów pomocy, • wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych oraz osób do 30 r. ż. oraz

<ul style="list-style-type: none"> • aktywność istniejących organizacji pozarządowych, • doświadczenie oraz współpraca instytucji i służb zajmujących się kwestią przemocy w rodzinie, • profesjonalna kadra w instytucjach i służbach zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, • prowadzenie działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych, • funkcjonowanie w gminie poradnictwa psychologicznego i terapeutycznego, • funkcjonowanie środowiskowych domów samopomocy, • funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, • uruchomienie Punktu Konsultacyjnego w ośrodku pomocy społecznej (świadczenie pomocy przez specjalistów np. logopedę, fizjoterapeutę, prawnika, psychoterapeutę, doradcę zawodowego, • funkcjonowanie Klubu rodziny i „Szkoly dla Rodzica”, • rozbudowane usługi opiekuńcze i asystenckiej w gminie w ośrodku pomocy społecznej, • duża liczna realizowanych programów i projektów finansowanych ze środków zewnętrznych przez ośrodek pomocy społecznej, • wykwalifikowana kadra wspierająca rodziny biologiczne, • uczestnictwo miasta w sieci <i>Cittaslow</i>, 	<p>kobiet w ogólnej populacji bezrobotnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • mała liczba wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, • utrudniony dostęp do specjalistów np. psychiatrów dziecięcych, • niewielkie zaangażowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny.
---	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • promocja przedsiębiorczości, • możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej), • funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, • wzrost świadomości społecznej w kwestii przemocy w rodzinie i traktowanie jej jako przestępstwa, • zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli na temat problemów uzależnień i przemocy, • promocja zdrowego stylu życia, • edukacja rodziców z zakresu uzależnień od narkotyków, • deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej, • tworzenie rodzinnych form wsparcia np. rodzinnych domów i rodzinnych domów dziecka. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost bezrobocia, • wysoka inflacja, • uzależnienie od świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego, • niski przyrost naturalny, • rosnący udział dzieci wychowywanych w rodzinach niepełnych, • niekorzystne dla samorządów przepisy prawne – brak współfinansowania z budżetu państwa, • łatwy dostęp do środków i substancji psychoaktywnych, • postępujące zjawisko szkolnej przemocy i agresji wśród dzieci i młodzieży, • rozluźnienie tradycyjnych więzi rodzinnych, zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej na model bezdzietny, • starzenie się społeczeństwa, • postępujące trendy kulturowe w której problemy starości są lekceważone, • wszechobecny kult młodości, skutkujący wypieraniem obrazu starości, • samoizolacja związana z pandemią COVID-19, łączący się z tym stres, depresja, • negatywne wzorce zachowań społecznych, • przepracowanie, zaburzenia w <i>life-work balance</i>, • negatywne następstwa COVID-19 (m.in. uzależnienia behawioralne, w tym od używania nowoczesnych technologii).

V. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE MIEJSKIEJ NOWE MIASTO LUBAWSKIE NA LATA 2022-2026

A. MISJA, WIZJA I PROGNOZA ZMIAN SPOŁECZNYCH

Na podstawie zgromadzonego materiału źródłowego w postaci analizowanej dokumentacji, danych statystycznych i wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, zostały zidentyfikowane sfery głównych problemów społecznych w społeczności gminy. Na potrzeby opracowania niniejszej Strategii zostały one zgrupowane w trzech obszarach. Są to kolejno:

1. **Integracja mieszkańców miasta, w szczególności należących do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym** (pogłębianie więzi społecznych mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego, zapewnienie możliwości pełnego udziału w życiu społecznym seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą),
2. **Zapewnienie sprawnego systemu wspierania rodziny i profilaktyka zagrożeń rodziny** (wspieranie rodziny w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zapewnienie możliwie najlepszych warunków do rozwoju dzieci i młodzieży, zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie oraz zapewnienie ochrony ofiar przemocy w rodzinie, profilaktyka uzależnień oraz ulepszanie systemu pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom),
3. **Zapewnienie sprawnego systemu przeciwdziałania problemom społecznym warunkowanym makroekonomicznie** (aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych, zabezpieczenie socjalne dla osób i rodzin ubogich, przeciwdziałanie bezdomności).

W związku z powyższym w niniejszej części programowej Strategii zostały sformułowane:

- misja gminy – czyli nadrzędny wyznacznik przy planowaniu i wdrażaniu działań rozwojowych w gminie,
- cele strategiczne - obejmują najważniejsze zagadnienia, w których należy podjąć lub kontynuować prace, aby rozwiązywać problemy społeczne występujące w gminie,

- cele operacyjne - to cele szczegółowe wobec celów strategicznych,
- kierunki działań – rodzaje czynności niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów operacyjnych,
- jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów operacyjnych,
- podmioty partnerskie,
- wskaźniki osiągnięcia założonych celów.

Poniżej przedstawione są stojące u fundamentu niniejszej Strategii misja i wizja:

Misją Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w zakresie lokalnej polityki społecznej na lata 2022-2026 jest stała poprawa warunków życia jej mieszkańców poprzez integrację społeczą oraz zapobieganie i eliminowanie wszelkich czynników powodujących wykluczenie społeczne.

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie jest społecznością lokalną, działającą przez jednostki organizacyjne obdarzone społecznym zaufaniem, tworzącą optymalną przestrzeń do życia dla wszystkich swoich mieszkańców w wymiarze indywidualnym i wspólnotowym. Gmina rozpoznaje problemy społeczne, działa nie tylko reaktywnie, ale też proaktywnie. Organy samorządu i organizacje pozarządowe, współpracując ze sobą, wspierają aktywność społeczeństwa obywatelskiego, wspierają rodzinę oraz rozwój dzieci i młodzieży, wspierają osoby starsze, przewlekle chore oraz osoby z niepełnosprawnościami, a także grupy szczególnie narażone na wykluczenie lub dyskryminację, w duchu empatii i tolerancji. Gmina nie pozostawia również bez pomocy ofiar nękania oraz przemocy, tworzy przestrzeń pozwalającą na odbudowę życia na nowym, solidnym fundamencie.

Na podstawie dostępnych danych sformułowano prognozę rozwoju sytuacji społecznej w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, która w układzie celów strategicznych kształtuje się w sposób opisany w poniższej tabeli. Wskazano w niniejszej prognozie, przewidywane trendy zmian społecznych, pogrupowane według przynależności do trzech sfer problemowych wskazanych na początku niniejszego rozdziału. Prognoza opiera się o szczególne uwarunkowania społeczności lokalnej, której dotyczy oraz obserwowane kierunki zmian w skali regionalnej i krajowej. Stanowi uzupełnienie diagnozy lokalnych zagrożeń (opierającej

się na danych z okresu poprzedzającego i bieżących badaniach) oraz jej ekstrapolację na najbliższą przyszłość.

Sfera problemowa objęta Strategią	Prognoza sytuacji społecznej
<p>I. Integracja mieszkańców miasta, w szczególności należących do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<p>↑↑ dalsza destygmatyzacja osób z niepełnosprawnościami, zmniejszenie materialnych barier partycypacji w życiu społeczności,</p> <p>↑↑ ogólne poprawienie kondycji zdrowotnej społeczeństwa, mniejsza skala niepełnosprawności (profilaktyka, postęp medycyny czy dostępność nowoczesnej, efektywnej rehabilitacji),</p> <p>↓↓ postęp atomizacji społeczeństwa i izolacji osób dotkniętych problemami natury społecznej,</p> <p>↓↓ starzenie się społeczeństwa,</p> <p>↓↓ trwanie kryzysu demograficznego (nadal niski przyrost demograficzny i ujemne saldo migracji wewnątrz krajowej),</p> <p>↓↓ wzrost samotności osób starszych ze względu na osłabienie więzi rodzinnych (odległości), brak rodziny lub dzieci w ogóle.</p>
<p>II. Zapewnienie sprawnego systemu wspierania rodziny i profilaktyka zagrożeń rodziny</p>	<p>↑↑ wzrost świadomości społecznej w zakresie szkodliwości stosowania przemocy,</p> <p>↑↑ spadek przyzwolenia społecznego na przemoc</p> <p>↑↑ relatywnie stała, niewielka liczba osób z wyuczoną bezradnością,</p> <p>↑↑ wzrost świadomości społecznej w zakresie uzależnień, szczególnie "nowych",</p> <p>➤ zmiana struktury uzależnień: mniej nikotynizmu i alkoholizmu, więcej uzależnień od narkotyków, szczególnie "miękkich",</p> <p>↓↓ wzrost skali uzależnień behawioralnych - Internet, <i>social media</i>, pornografia,</p>

	↓ trwale występowanie różnych dysfunkcji w rodzinach (dorosłe dzieci rodzin dysfunkcyjnych) i w relacjach interpersonalnych, ↓ wzrost odsetka rodzin niepełnych i rozbitych, ↓ wzrost ilości osób cierpiących na zaburzenia psychiczne i problemy osobowościowe (nerwica i depresja jako choroby cywilizacyjne).
III. Zapewnienie sprawnego systemu przeciwdziałania problemom społecznym warunkowanym makroekonomicznie	↑ niski poziom bezrobocia, ↑ niwelowanie skali ubóstwa, doraźnie poprzez redystrybucję i gruntownie przez rozwój społeczno-ekonomiczny, ➤ wywołana sytuacją na rynku pracy zmiana struktury ludności (ryzyko powierzchownej integracji społecznej imigrantów, wzrost różnorodności kulturowej i poprawa trendów demograficznych), ↓ drenaż osób wysoko wykwalifikowanych / młodych przez większe ośrodki, ↓ utrwalenie długotrwałego bezrobocia wśród osób o kwalifikacjach zawodowych niskich lub niedopasowanych do rynku pracy.

B. CELE, KIERUNKI I WSKAŹNIKI DZIAŁAŃ

Wdrożenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022 - 2026 będzie oparte na realizacji celów strategicznych, które zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Do każdego celu strategicznego przyporządkowano:

- cele operacyjne,
- kierunki działań,
- wskaźniki realizacji.

I CEL STRATEGICZNY: Integracja mieszkańców miasta, w szczególności należących do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	
1. CEL OPERACYJNY: Pogłębianie więzi społecznych mieszkańców	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój oferty wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych i innych sprzyjających integracji społeczności lokalnej, (m.in. organizowanie festynów, pikników), • budowa i modernizacja istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, • promowanie modelu aktywnego spędzania czasu wolnego w gronie rodziny, sąsiadów, znajomych i społeczności lokalnej, • wspieranie młodych talentów artystycznych i sportowych, • rozpowszechnianie w lokalnych mediach społecznościowych informacji na temat wydarzeń i zajęć prowadzonych w instytucjach kultury. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych lub wspartych wydarzeń, • liczba podmiotów współpracujących w organizacji wydarzeń, • liczba i zakres zmodernizowanych/ wybudowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych, • liczba przyznanych nagród, stypendiów młodym talentom.
2. CEL OPERACYJNY: Pomoc i zapewnienie możliwości pełnego udziału w życiu społecznym osób z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób z niepełnosprawnościami, długotrwale chorujących i ich opiekunów faktycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby lub niepełnosprawności, • liczba zatrudnionych asystentów osób

<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i asystenckich, • realizacja „opieki wychnieniowej” • zapewnienie pomocy asystenta osobistego niepełnosprawnej, • promowanie wśród pracodawców aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, • identyfikowanie i likwidowanie barier architektonicznych, komunikacyjno-informacyjnych oraz cyfrowych dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób ze szczególnymi potrzebami, • podnoszenie świadomości społecznej nt. problemów i uprawnień osób z niepełnosprawnościami oraz ze szczególnymi potrzebami, • zapewnienie oferty wydarzeń dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, w tym wydarzeń, wycieczek i zajęć edukacyjnych, kulturalnych, środowiskowych i integracyjnych, • przyznawanie świadczeń. 	<p>niepełnosprawnych i asystentów osobistych osób niepełnosprawnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi, • liczba podjętych programów i wydarzeń w zakresie integracji i aktywizacji społecznej osób z niepełnosprawnościami, • liczba osób korzystających z dofinansowania na zakup sprzętu rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w związku z indywidualnymi potrzebami, • liczba godzin zapewnionych/udzielonych porad, (psycholog, psychoterapeuta, terapeuta, doradztwo zawodowe), • liczba i zakres ułatwień w przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami/ze szczególnymi potrzebami, • liczba nowych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami, • liczba organizacji pozarządowych wspierających osoby z niepełnosprawnościami, ze szczególnymi potrzebami i przewlekle chore.
3. CEL OPERACYJNY: Realizacja kompleksowej polityki senioralnej	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • promocja idei pomocy sąsiedzkiej, prowadzenie warsztatów i szkoleń dla wolontariuszy, • popularyzowanie modelu aktywnego 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba seniorów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, • liczba osób objętych usługami opiekuńczymi,

<p>starzenia się, w tym przez promocję UTW i Klubów Seniora,</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizowanie i wspieranie oferty wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych dla seniorów, • udział gminy w programach, np. „Wspieraj Seniora”, • Wsparcie osób starszych np. usługi opiekuńcze, program Pomoc Żywnościowa, ośrodki wsparcia, • rozwój środowiskowych form opieki, • rozwój pracy socjalnej na rzecz pomocy seniorom, • wsparcie finansowe i rzeczowe seniorów najbardziej potrzebujących pomocy, • kontynuowanie i promowanie Kart Seniora, • rozwijanie zorganizowanych form aktywności dla osób starszych celem wypełnienia czasu wolnego i przeciwdziałania izolacji społecznej, • wspieranie i współpraca samorządu z Radą Seniorów i partnerami społecznymi działającymi na rzecz osób starszych, • inicjowanie powstawania rodzinnych domów pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba uczestników działań klubu seniora, • liczba członków i beneficjentów działań klubu seniora, • liczba posiadaczy Karty Seniora • liczba zorganizowanych form wsparcia na rzecz seniorów, • liczba przeprowadzonych kampanii na rzecz tworzenia rodzinnych domów pomocy.
<p>II CEL STRATEGICZNY: Zapewnienie sprawnego systemu wspierania rodziny i profilaktyka zagrożeń rodziny</p>	
<p>1. CEL OPERACYJNY: Wspieranie rodziny w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie możliwie najlepszych warunków do rozwoju dzieci i młodzieży</p>	

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie inicjatyw na rzecz edukacji rodzin w zakresie poprawnego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych, (m.in. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”, „Klub Rodziny”), • wspieranie rodziny biologicznej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, • zwiększanie dostępności poradnictwa specjalistycznego na rzecz dziecka i rodziny, • zwiększanie dostępności do zajęć profilaktyczno-edukacyjnych, • podnoszenie kompetencji zawodowych kadry pracującej w systemie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej poprzez udział w szkoleniach i warsztatach, • inicjowanie powstawania rodzinnych domów dziecka. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba inicjatyw na rzecz edukacji rodzin, • liczba dzieci korzystających z dożywiania, • liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez MOPS, • liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny, • liczba zatrudnionych asystentów rodziny/wymiar etatu, • liczba i wymiar godzin udzielonych porad psychologicznych i psychoterapeutycznych, • liczba zorganizowanych zajęć profilaktyczno – edukacyjnych, • liczba działających grup wspierających, • liczba przeprowadzonych kampanii na rzecz tworzenia rodzinnych domów dziecka.
<p>2. CEL OPERACYJNY: Profilaktyka i zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie oraz zapewnienie ochrony ofiar przemocy w rodzinie</p>	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój kompetencji zawodowych kadr działających na rzecz rodzin dotkniętych przemocą, • intensyfikacja działań wobec sprawców przemocy w rodzinie, • kampania informacyjna nt. możliwości 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie; • liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i programami korekcyjno-edukacyjnymi, • liczba założonych „Niebieskich Kart”, • liczba akcji i przedsięwzięć informacyjno-

<p>uzyskania pomocy ze strony organów samorządu oraz organizacji pozarządowych przez ofiary przemocy w rodzinie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • kampanie informacyjne, warsztaty oraz szkolenia co do skutków stosowania przemocy w rodzinie (w tym emocjonalnych i prawnych), • kampanie informacyjne nt. możliwości uzyskania pomocy terapeutycznej, w szczególności nieodpłatnej, tak dla ofiar jak i dla sprawców, • warsztaty i szkolenia w tematyce komunikacji bez przemocy i koncyliacyjnego rozwiązywania sporów. 	<p>edukacyjnych, programów profilaktycznych i konkursów na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin/osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, • liczba udzielonych porad psychologicznych i psychoterapeutycznych, • liczba spotkań grup wsparcia.
<p>3. CEL OPERACYJNY: Profilaktyka uzależnień oraz ulepszanie systemu pomocy osobom uzależnionym. Wsparcie dla rodzin osób uzależnionych</p>	
<p>Kierunki działań</p>	<p>Wskaźniki realizacji</p>
<ul style="list-style-type: none"> • udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w tym ochrony przed przemocą w rodzinie, • prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej we wszystkich grupach społecznych i wiekowych, • prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, • wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych programów i wydarzeń w zakresie edukacji profilaktycznej, • liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień, • liczba opinii sądowo-lekarskich wydanych przez biegłych w ramach postępowania ws. leczenia odwykowego, • liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe, • liczba postanowień opiniujących wydanych przez MKRPA, • liczba godzin porad zapewnionych i udzielonych w Punkcie konsultacyjnym.

<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na temat środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, • prowadzenie działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych z myślą o wszystkich grupach wiekowych na temat zagrożeń związanych z korzystaniem z nowoczesnych technologii (m.in. fonoholizm, sieciolizm, hating, cyberstalking, cyberprzestępczość). 	
<p>III CEL STRATEGICZNY: Zapewnienie sprawnego systemu przeciwdziałania problemom społecznym warunkowanym makroekonomicznie</p>	
<p>1. CEL OPERACYJNY: Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych</p>	
<p>Kierunki działań</p>	<p>Wskaźniki realizacji</p>
<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, • motywowanie, doradzanie i wsparcie mieszkańców w poszukiwaniu zatrudnienia przez m.in. pracowników socjalnych, • działania ukierunkowane na aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem zawodowym (warsztaty, szkolenia, inne instrumenty rynku pracy), • praca socjalna z osobami bezrobotnymi i ich rodzinami (kontrakty socjalne), • zapewnienie świadczeń materialnych dla osób i rodzin długotrwale bezrobotnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych długotrwale/niepełnosprawnych i liczba bezrobotnych poniżej 30 roku życia, • liczba osób objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu, • liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, • liczba osób bezrobotnych, które zostały objęte pomocą w ramach programu/projektu, • liczba indywidualnych programów

<ul style="list-style-type: none"> • reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • kontynuacja działań w celu aktywizacji zawodowej lokalnej społeczności Romów. 	<p>zatrudnienia socjalnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba realizowanych kontraktów socjalnych, • liczba działań zrealizowanych wspólnie z partnerami społecznym, w tym NGO.
<p>2. CEL OPERACYJNY: Zabezpieczenie socjalne dla osób i rodzin ubogich; przeciwdziałanie zjawisku bezdomności</p>	
<p>Kierunki działań</p>	<p>Wskaźniki realizacji</p>
<ul style="list-style-type: none"> • udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej oraz poradnictwa specjalistycznego osobom i rodzinom w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, • zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich m.in. poprzez dożywianie w szkołach, • opracowanie, realizacja lub współdziałanie w realizacji programów na rzecz pomocy i aktywizacji mieszkańców zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem, • dążenie do poprawy sytuacji mieszkaniowej, w tym tworzenie mieszkań socjalnych i komunalnych, • wzmacnianie kompetencji w zakresie zaradności i samodzielności poprzez szkolenia, warsztaty oraz konsultacje specjalistyczne, • zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promocja przedsiębiorczości, • w razie potrzeby opracowanie indywidualnych programów wychodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa/bezdomności, • liczba dzieci z rodzin ubogich, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych, • liczba dzieci z rodzin ubogich, które dożywiano w trakcie nauki w szkole, • liczba osób bezdomnych korzystających z pomocy społecznej, • liczba współpracujących organizacji pozarządowych i pozostałych partnerów społecznych.

<p>z bezdomności oraz zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, np. spółdzielni socjalnych. 	
--	--

C. KOORDYNATOR, REALIZATORZY I PARTNERZY STRATEGII

Koordinatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2026 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim.

Realizatorem działań przewidzianych w niniejszej strategii jest w szczególności:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- Miejskie Centrum Kultury w Nowym Mieście Lubawskim,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Bogusławskiej w Nowym Mieście Lubawskim
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Placówki oświatowe,
- Organizacje pozarządowe, którym Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie zleciła realizację zadań publicznych,
- Inne instytucje i podmioty działające w celu rozwiązywania problemów społecznych, w szczególności pracujące z osobami i rodzinami dotkniętymi problemem uzależnień, w obszarze wspierania rodziny oraz seniorów i przeciwdziałania przemocy.

Z uwagi na bardzo obszerny zakres działań przewidzianych w niniejszej strategii, wśród partnerów w realizacji celów strategicznych należy wskazać zarówno na m.in. instytucje rządowe i samorządowe, podmioty drugiego sektora (przedsiębiorcy) i trzeciego sektora (organizacje pozarządowe), w tym w szczególności:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

- Powiatowy Urząd Pracy,
- Przychodnia Terapii Uzależnień i Współzależnienia,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Sądy i Prokuratura,
- Placówki służby zdrowia działające na terenie gminy,
- Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, w tym spółdzielnie socjalne,
- Parafia rzymskokatolicka pw. Św. Tomasza Apostoła w Nowym Mieście Lubawskim i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne,
- Samorządy gospodarcze i zawodowe,
- Przedsiębiorcy, w tym instytucje szkoleniowe i agencje zatrudnienia.

D. MONITOROWANIE, AKTUALIZOWANIE I EWALUACJA STRATEGII

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych koordynatorem jej realizacji będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim. Kolejno w latach 2023, 2025 oraz 2026 do końca czerwca każdego roku za odpowiedni okres poprzedzający, Dyrektor Ośrodka, uwzględniając informacje przekazane przez jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów sporządzi sprawozdanie. Aby uzyskać całościową perspektywę działań podjętych na rzecz poprawy sytuacji w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest niezbędne tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych dokumentów:

- Ocena zasobów pomocy społecznej,
- Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim,
- Sprawozdania MRiPS-03,
- Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania,
- Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy,
- Sprawozdania PARPA-G1,
- Sprawozdania z działalności MKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego,

- Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Nowym Mieście Lubawskim,
- Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie,
- Sprawozdanie ze współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Wskazane, aby ewaluacja końcowa została przeprowadzona w ostatnim roku realizacji Strategii, a jej wyniki stanowiły podstawę do jej aktualizacji na kolejne lata. Jednakże, ewaluacja niniejszej Strategii jest dobrowolna.

Perspektywa czasowa lat 2022-2026 wiąże się z wysokim prawdopodobieństwem, że określone w niniejszej Strategii cele i wskaźniki będą wymagały okresowej aktualizacji i harmonizacji, uwzględniając zmiany zachodzące w otoczeniu społeczno-gospodarczym i prawnym. W razie takiej potrzeby aktualizacja Strategii zostanie przeprowadzona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim.

E. FINANSOWANIE STRATEGII

Źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022- 2026 będą w szczególności:

- budżet gminy,
- budżet wojewody,
- środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Wysokość środków przeznaczanych na finansowanie lub współfinansowanie działań wytyczonych w niniejszej Strategii będzie określana co roku uchwałą budżetowej Rady

Miejskiej. W ustawie o pomocy społecznej przewidziano obowiązek określenia ram finansowych Strategii. W ramach finansowych ujęto poziom wydatków Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2020 r. z następujących działów klasyfikacji budżetowej:

- W dziale 855 – Rodzina, wydatki wyniosły 19 116 913,50 zł, co stanowi ok. 77,77% wydatków z pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej.
- W dziale 852 – Pomoc społeczna wydatki wyniosły 4 102 189,65 zł, co stanowi ok. 16,69% ogólnych wydatków z pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej.
- W dziale 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wydatki wyniosły 655 636,72 zł, czyli ok. 2,67% wydatków z pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej.
- W dziale 851 - Ochrona zdrowia wydatki wyniosły 297 637,21 zł, czyli ok. 1,2% wydatków z pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej.
- W dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatki wyniosły 410 541,79 zł, co stanowi ok. 1,67% wydatków z pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej.

Z powyższego zestawienia wynika, że najwyższe wydatki dotyczą pozycji budżetowych w działach: 855, 852 i 853. W Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wyniosły w 2020 r. 24 582 918,87 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o ok. 11,07%.

W kolejnych latach obowiązywania niniejszej Strategii szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację przyjętych w niej celów będzie nie niższa niż w 2020 r., przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie.